Uit de klei getrokken
en andere verhalen
Laura Daggers de Koning

Onbewoonbaar verklaard

Het is een warme dag vol zonneschijn en ik fiets vanuit het naburige dorp Nieuw-Vennep naar huis. Vlak na het bord ‘bebouwde kom’ zie ik het met graffiti bespoten landarbeidershuisje, waar ik als kind tijdens mijn lagere schooljaren gewoond heb. In deze polder zijn er veel van dit soort huisjes, twee onder een kap, gebouwd voor de gastarbeiders. Wij kwamen uit Noord-Brabant.

De weg is afgesloten voor het verkeer. Een zware teerlucht die boven de grond zindert en zich in mijn neus nestelt, vertelt me dat hij net geasfalteerd is. De wegwerkers zijn al naar huis. Het is een uur of vier. Eigenlijk moet ik het fietspad naar rechts nemen, maar als ik een kleine bocht naar links neem kom ik bij dit huis met herinneringen. De verleiding is groot, té groot. Dus ik rijd de dam op en zet mijn fiets een aantal meters van het huis op de standaard. Tussen de tegels van het straatje, waar eens mijn vaders moestuin was, groeit het onkruid tot borsthoogte. Warm en bezweet loop ik er doorheen naar de achterdeur. Aarzelend blijf ik een paar meter van de opening af stilstaan. Een hommel zoemt om mijn hoofd. Het hoge geluid van muggen vult de lucht. Het huis ziet eruit alsof het gekraakt is. De deur die op een kier staat, piept als ik hem verder openduw. Een leeg melkpak en enkele ingedeukte bierblikjes liggen over de vloer verspreid. Het aanrechtblad van het keukenblok zweeft ergens halverwege in de

lucht. Het uiteinde zit met een paar giga schroeven nauwelijks nog in de muur vast. Ik knijp mijn neus dicht vanwege stinkend verfrommeld toiletpapier. Iemand heeft in ons huis zitten poepen. De vloer is half bedekt met een stuk donkerrood vinyl, dat aan de randen omgekruld is. Het is zo luguber en vies dat ik besluit om niet naar binnen te gaan. Ik voel een steek in mijn hart. Hoe zou mijn moeder, wiens lust en leven het was om schoon te maken, hierop gereageerd hebben? Geen huis zo schoon als het onze.
Links ontdek ik een gapende ruimte waar eens de open houten trap was. Vroeger stond er vaak een kistje met roodgroen sappige appels. Als we niet konden slapen, omdat moeders ‘breiclub’ zo luidruchtig aan het breien, of aan het kletsen was, pikten we een appeltje uit de kist die achter de open trap stond. Op de traptree achter de deur luisterden we met oren rood van de slaap naar de nieuwste roddels.

Meer en meer zweetdruppels vormen zich op mijn voorhoofd. Een vlinder die op mijn schouder belandt, blijft met trillende vleugels zitten. Het is hier zó stil dat ik mezelf hoor ademhalen. Ik draai mijn hoofd naar de plek van mijn vaders moestuin, die, nu ik volwassen ben, veel kleiner lijkt dan in mijn herinnering. Sperziebonen, bietjes met daarnaast de kroppen sla en andijvie groeiden netjes in een rij. De zakjes die hij aan het stokje gespietst had, verbleekten in de maanden waarop de zaden door zon en regen in groenten veranderden. Bruine bonen en

kapucijners - die eerst als paarse bloemen bloeiden - dorste hij met zijn grote eeltige handen. Hij deed dit in de avonduren op een droge zonnige dag met een vleugje wind. Vanaf zijn ene hand die hij in de hoogte hield, liet hij de bonen neerkomen in zijn andere. Zodat het stof met de wind wegwaaide. Daarna nestelde hij zich, moegewerkt maar tevreden, naast mijn moeder op de geribbelde witte bank aan de zijkant van ons huis. Hij met zijn pijp en zij met haar breiwerk.
“Een vrouwenhand en een paardentand staan nooit stil”, was een van zijn
uitdrukkingen. Ik kijk naar het voormalige boerenland, dat nu bebouwd is met zeskantige flats en tevens dienst doet als industrieterrein, sluit mijn ogen en verbeeld me dat ik de geur van vers gemaaid koren ruik. Ik pak mijn fiets en rijd op huis aan.

Muziek

Als klein kind dacht ik dat de muziekwereld uit kerkliederen bestond. De psalmen en gezangen die mijn moeder in de kerk zong, kwamen recht uit haar hart. Ik kreeg er kippenvel van. Met het hele gezin zaten we op het kerkkoor, dat door juffrouw Koenemans gedirigeerd werd. Zonder dat we ‘t beseften zongen we hele stukken uit de Mattheus-Passion. In die tijd kwam mijn vader vanuit de ouderlingenbank en de dominee van zijn kansel om zich bij het koor te voegen. Op de eerste rij balkon, zat onze dikke buurman Broere. Ook hij was een enthousiast zanger, echter niet in het koor. Hij was een beetje doof. Wanneer de dominee vertelde dat het tweede deel van de psalm ná de liturgie gezongen moest worden, galmde zijn stem solo door de doodstille kerk. Als kind was dit een van de hoogtepunten van de meestal saaie kerkdienst.

De kerkorgelmuziek vond ik het mooist aan het einde van de dienst, want dan klonk die vrolijker. De vingers van de organist maakten een dolle dans op de toetsen. De strakke staccatonoten maakten in mij een onbedwingbare blijheid los, die mijn voeten deden dansen, mijn armen bewegen en mijn hart lichter maakte. Of was het mijn blijdschap dat ik uit dat hoge strenge gebouw mocht, waarin zonde, schuld, spijt en berouw gepreekt werden?

Nadat we op een zekere zondag weer eens met het kerkkoor gezongen hadden, werd ik door mijn nieuwe vriendinnetje Jannie - de domineesdochter - gevraagd om met haar mee naar huis te gaan. We waren toen een jaar of zes. De lichtjes in haar ogen vertelden me dat er iets spannends te gebeuren stond. Ze woonde in het grote witte huis, naast de Hervormde kerk. Ik volgde haar op het smalle pad tussen de kerk en de pastorie. Af en toe keek ze glunderend om. Ze leidde me naar een donker hoekje van de huiskamer. Op de grond stond een grammofoonspeler, iets nieuws in die tijd. Behendig zette ze de naald op het plaatje dat op de pick-up lag. 'De ark van Noach' vulde de kamer met geluid van wild stromende regen en een timmerde Noach die zijn ark voor de zondvloed klaar wilde hebben. Er klonken harde stemmen van mensen die hem bespotten vanwege zijn angst en haast. Het hele Bijbelverhaal schalde door de grote hoge kamer. Op onze knieën zaten we zo dicht mogelijk bij elkaar te genieten van het verhaal dat zomaar uit dat kastje kwam.
Toen het plaatje nog maar net afgelopen was, kwamen haar twee grote broers binnen. Later zou me duidelijk worden dat in dit gezin ieder op zijn beurt, muziek of andersoortig geluid mocht maken. Met grote stoere passen liepen ze schouder aan schouder op een oude piano af, die aan de andere kant van de kamer stond. Meestal belandden ze tegelijk op de pianokruk, ondertussen elkaar wegduwend. De kamer vulde zich met muziek in verschillende ritmes die me

meesleurden. Ik sloot mijn ogen. Die dag wist ik nog niet dat dit boogiewoogiemuziek was. Om mijn overweldigende gevoelens te verbergen legde ik mijn handen in een kommetje over mijn mond en neus, terwijl ik mijn adem inhield. Pas toen de jongens weg waren durfde ik dichterbij de piano te komen. De stilte zinderde nog na en ik was mijn vriendinnetje helemaal vergeten. Als een afgebeuld paard trilde het machtige muziekinstrument. Langzaamaan kwam mijn ademhaling weer op gang. Op ooghoogte zag ik een rij glanzende crèmekleurige toetsen met doffe zwarte er boven. Behoedzaam drukte ik mijn rechterwijsvinger op één ervan en luisterde naar het iele geluid. De wereld van muziek was vast niet weggelegd voor een arm meisje zoals ik. Jaren later, vlak voordat ik veertig werd, nam ik pianoles en ontdekte dat het handig is om over muzikaal talent te beschikken. En dat dit maar weinigen gegeven is.

Minder dan een dag

Er liep een vreemde man in onze keuken, die met uitgestoken hand op me afkwam. “Hey, honey how are you?” Van verbazing plofte ik op een stoel neer. Ik verstond er niets van.

Op die dag boende mama in de keuken papa’s hemd. Om haar heen hing een zwarte donderwolk. Haar rug gekromd over het wasbord beet ze de man toe: “Hou alsjeblieft je mond en ga weg”. Hij bewoog zijn wenkbrauwen op een grappige manier omhoog en glimlachte schalks naar mij. Hierna haalde hij een stoel onder de keukentafel vandaan, draaide die naar zich toe en ging er wijdbeens op zitten. Steunend op de rugleuning met de kin op zijn handen, liet hij zijn ogen over mijn moeders lichaam dwalen.

Een toef rood stekelig haar prijkte over zijn verder kaal geschoren hoofd. Zijn vingers dwaalden erdoorheen. “Well it is really true. Het land van melk en honing”, vervolgde hij ondanks mama’s spreekverbod. Hij praatte op een melodieuze manier. Zijn ‘r’ klonk als ‘ur’. Gelukkig verstond ik hem nu wel. Melk en honing? Dat hadden wij ook. Boos draaide mijn moeder zich

om, schokschouderde en slaakte een diepe zucht.
“Dagen heb ik op de boot gezeten en ben speciaal voor jou hier naartoe gekomen”, ging hij verder. “Nederland was te klein, dus mijn ouders zijn overzee gegaan. So, ík kan weten welk land beter is. We hebben daar mensen nodig die kunnen werken op ‘de ranch’. Daar zijn veel mogelijkheden. Ook voor jou. Je zult heel rijk worden”. Ik zag dat mama er van in de war raakte, een beetje meer geld was zeker welkom. “Was het leuk op die boot?” vroeg ik verlegen en voelde speldenprikjes in mijn nek. “Sure its nice. Ga je met mij mee jongedame?” grijnsde hij jongensachtig en liep met zijn vingertoppen over mijn blote arm.

Verlegen sloeg ik mijn ogen neer en bloosde. Wat een aardige man. Mijn grote broer plaagde me altijd en papa was nurks tegen mij, maar deze meneer was geweldig. En natúúrlijk wilde ik met hem mee, al was het vandaag! “Je ‘dad’ zal bij ons werk genoeg hebben, en ‘lots of money’. “Dan kan jouw mam candy, speelgoed en kleren kopen, in het land van overvloed”. Zijn minachtige handgebaar maakte duidelijk hoe hij over deze streek dacht. “Er zijn veel kids van jouw leeftijd’’, ging hij met zijn zangerige stem verder. “Daar kan je mee spelen, en dan zijn wij ‘one big family’. Ik gluurde vanuit mijn ooghoeken naar hem. Toen zijn ogen de mijne zochten wendde ik snel mijn blik af. Buiten zag ik mijn broer Jan met onze hond spelen.

Er klonk gestommel in het klompenhok. Papa kwam eraan. Ik rende naar hem toe, “Papa, papa gaan we naar Amerika, alsjeblieft?” Maar mama zei: “Hou je mond jij”. Haar mond sloot zich tot een dunne streep. Haar donkerbruine ogen schoten vuur. Papa ging ook op een stoel zitten, maar dan zoals het hoorde. De oom vertelde dat er een groot huis op ons stond te wachten. “Het lijkt hier een kippenhok zo klein”, gebaarde hij in onze te krappe keuken. Mijn vaders gezicht versomberde. Verdrietig keek hij naar mama en rommelde wat in zijn overallzakken. De boer betaalde hem een minimum. Een hongerloon, zei mama altijd. “Moet jij eigenlijk niet buiten spelen?” beet ze me toe. Ik schudde mijn hoofd en bleef. “Er zijn veel buffalo’s daar”, vervolgde de nieuwe oom. “Wat zijn dat, buffalo’s?” vroeg ik, het woord op mijn tong proevend. Alles wilde ik van dat verre land weten. “Gewoon koeien” zei papa en snoof zijn adem door zijn neus naar binnen.Ik schrok, want als hij zo ademde moest je uitkijken. Vandaag begreep ik helemaal niets van mama.

Ze was juist altijd aardig tegen andere mensen en vooral tegen nieuwe mensen. En iedereen mocht altijd blijven eten. Maar deze oom had ze niet gevraagd. De oom kwam vertellen dat we naar Amerika mochten, dat was toch fantastisch nieuws! Nou ík wilde wel mee. Het liefst morgen al. Een zachte dwang was voelbaar in de stilte

van de keuken. “Zeg jij nou ook eens wat”, zei mama tegen papa, die mompelde over ruimte en vrijheid. “Ik kan niet weg bij mijn ouders”, mopperde mama. “Trouwens ik kan niet zwemmen, ben bang voor water en helemaal voor de zee”. ‘’Maar het is een heel grote boot, hij schommelt niet’’, grijnsde de oom. Wat praatte hij toch grappig, zo ánders dan wij. Ik hoopte dat hij nog lang bleef, zodat ik naar zijn stem kon blijven luisteren. Maar de mannen stonden op en liepen naar buiten. Door het raam zag ik hoe ze hun rooketui pakten en gezamenlijk het tuinpad, richting bouwland kuierden. Mijn broer Jan kwam binnen en trok aan mijn haar. “Jij op een boot? Je kunt nog niet eens zwemmen”, plaagde hij me. Die had weer eens achter de deur staan luisteren.

Mama liep met kordate stappen naar buiten om de was op te hangen.Toen ik die avond uiteindelijk in slaap viel, zag ik hoe papa en mama me uitzwaaiden. Gelukkig bleef Jan ook thuis. Met mijn nieuwe oom vaarde ik dagen op de boot. Na weken zagen we de horizon van Amerika in de verte verschijnen. Op het dek pakte oom me onder mijn oksels en zwaaide me in de rondte. Zodat mijn wijde jurk als een hoepel om me heen zwierde.

De zon verwarmde mijn wangen en ik likte de zilte zeespetters van mijn lippen. “Amerika, ik kom eraan”, juichte ik. Iets donkers bewolkte de

zon. Ik viel diep. Koud zeewater overspoelde me. Ik ging kopje onder en werd wakker met een nat gezicht op een nat kussen. Boven mij zweefde het gezicht van broer Jan. Hij schudde de laatste waterdruppels uit het glas. ‘’We gaan tóch lekker niet naar Amerika. Mama wil niet” schreeuwde hij. Ik luisterde naar het wegstervende geluid van roffelende voeten die de trap af denderden.

Achter de heuvel

U denkt misschien dat dieren niet kunnen praten. Nou daar vergist u zich. Wij doen dit telepathisch. Niks geen computer of mobiel. Gewoon energetische verbinding. U kunt het ook, door concentratie, afstemmen en goed luisteren. Maar hoogstwaarschijnlijk bent u het verleerd. Wij zijn de koeien die op een winterochtend in de ijskoude wei staan, met de nevel hoog rondom onze poten. Zodat het lijkt alsof we ons zwevend voortbewegen. Romantisch plaatje zult u zeggen. Realiseert u zich dan óók, dat dit mooie plaatje, in uw mond verdwijnt.
De boerenschuur meurt naar stinkende boer, met zijn walgelijke mensenlucht en zijn vrouw die nog erger stinkt. We mogen van geluk spreken dat zij maar af en toe komt.
We hebben er schoon genoeg van dat de mens denkt dat wij speciaal voor hen geboren zijn. Want als we niet genoeg melk geven, dan hup, moeten we naar de slacht. Als die stinkende veewagen het erf oprijdt, is de spanning onderling groot. Want dan volgen die erbarmelijke taferelen. Hoe zo’n ruwe man jouw maatje aan haar staart trekt, haar de wagen induwt, terwijl de boer haar hardhandig slaat en duwt. Of nog erger, hoe er met een stok tegen haar poten wordt geslagen. Kúnnen ze wel! Wie

zal er nu weer aan de beurt zijn? Clara III, wiens melkopbrengst terugloopt of Jacoba II, zij met het witte stipje op haar zwarte kop, die de laatste tijd mankerende is? U denkt misschien, hoe weten zij dat ze hun dood tegemoet gaan? Nou dat is voelbaar. Want als een van ons het leven gelaten heeft in het abattoir, valt de communicatie stil. Onze collega ligt onevenredig, uitgebeend, opgedeeld in onherkenbare stukken in de vitrine van de slager, wachtend op clientèle.
Waaronder u.

Met goed weer zijn we het liefst buiten, waar we kunnen grazen in een weiland met een schuur of afdak als bescherming tegen regen en harde wind.
Afgelopen nacht - toen de actie begon - hingen de katten net zo lang aan de deurklink totdat die openging om ons te bevrijden. Zij voelen met ons mee, ook al is het voor hun anders. Zo worden sommige katten bij een wedstrijd tentoongesteld, hun vacht gekamd en geföhnd. Ze moeten op een kleurig kussen stokstijf staan om zich te tonen aan het jurylid dat langskomt. Dit alles voor een nog hoger cijfer en misschien wel een prijs dat hun ijdel baasje wil binnenhalen! Ook zij gingen mee naar achter de heuvel.

Afgelopen nacht hielpen de honden van groot tot klein mee. Ze sprongen met twee poten gestrekt omhoog tegen het houten schot in de stal, dat de deuren gesloten hield, daarbij netjes hun blaf inhoudend. Net zo lang tot alle deuren open

waren. Dat zijn honden die met geblokte rugdekjes, onlangs nog mee moesten, gewassen en gekapt met een bespottelijk strikje in het lang gekrulde haar. Ze werden naar zo'n grote hal waar rijen met genummerde tafeltjes staan meegenomen. Waarbij de jury langskomt, om oren neus en ogen op mijt en vlooien en weet-ik-wat-ze-nou-weer-verzonnen-hebben na te kijken. En of die neus wel nat is en voldoende glimt en al dat soort idiote onzin. Door mensen bedacht.

De honden wezen ons de weg naar achter de heuvel.
Onwennig met deze vrijheid, liepen we eerst in waggelgang met slingerende uiers richting heuvel. Konden we wel springen en rennen zonder dat onze melk zuur zou worden? Ach, wat ook, we waren bevrijd van het juk van de boer. Terwijl we ons meer en meer bewust werden van wat er aan de hand was renden we onze vrijheid tegemoet. Ook de paarden waar nooit op gereden werd, zodat ze iedere dag suf en sloom tegen de afrastering stonden, werden bevrijd. Zij renden eerst in sukkeldraf en schakelden toen over in galop, naar achter de heuvel.
Het gras in de weilanden groeide afgelopen weken tot kniehoogte, het miste de koeientand om het te korten. De boeren, ze waren ten einde raad en kochten uiteindelijk een grasmaaier. En de mensen? Die waren boos, nou ja, dat is nog zacht uitgedrukt. Ze waren razend. Wat moesten ze zonder vlees en melk?

Maar weet u, nu dat wij achter de heuvel zijn,

dénken we er niet aan om terug te gaan. Het gras is veel groener. Telepathisch alles in orde. Als je heel goed luistert hoor je zelfs het tevreden geluid:“Boe”.

Schittering

Het nieuwe jaar is zojuist ingeluid. Ook deze jaarwisseling gingen er voor miljoenen euro's vuurwerk de lucht in. Een enkele knal klinkt nog na. Wanneer de telefoon rond vier uur rinkelt, is ze net in haar diepste slaap. Geschrokken vraagt ze zich af of het iemand van haar afdeling is. Kunnen ze haar dan nooit met rust laten?
"Met Aleida", bitst ze en is meteen wakker.
"Spreek ik met mevrouw Buitens?" vraagt een vriendelijke stem met een licht Amsterdams accent. "Ja, spreekt u mee", snauwt Aleida. Gelukkig is het niet iemand van haar werk, schiet het door haar heen.
"Fijn dat u opneemt, ik dacht even dat u onbereikbaar was. Mevrouw Buitens, ik zal meteen met de deur in huis vallen. Uw vader ligt al een paar weken in de
VU. Hij vraagt naar u".
"Naar mij?" ketst ze terug.
"Ja, hij vroeg mij u te bellen. U bent toch Aleida Buitens?" gaat de stem verder.
"Jawel, maar ik heb hem tien jaar niet gezien. We hebben geen contact meer en dat wil ik zo houden, of hij nou ziek is of niet", zegt Aleida pinnig.
"Zoals ik al zei, hij vraagt naar u. Voordat hij gaat wil hij zijn geliefden nog een keer zien".

Paniek en woede strijden om voorrang, deze woorden voelen als dolksteken.
Haar vader stervende en hij noemt haar zijn geliefde? Ze wil hem nooit, maar dan ook nooit meer zien. Huiverend kijkt ze naar de kruitmist buiten. De stilte duurt aan beide kanten van de lijn.
“Bent u daar nog mevrouw?”
“Ja, ik moet er over denken”.
“Doet u dat, maar niet te lang alstublieft. Hij heeft niet veel tijd meer hier”.

Onrustig woelt Ernst Buitens in zijn ziekenhuisbed. Routineus controleert de verpleegkundige Aafke het infuus, geeft nog wat extra morfine en keert dan naar haar post terug. Ze hoopt dat zijn dochter op tijd zal zijn. De zoon is onbereikbaar en de patiënts’ vrouw is overleden.

De oude man ijlt. “Klaas je moet vlak bij mij blijven. Nee niet díe kant! Bij dat dorp daarginds gaat straks de hele boel in de fik. Ik heb er zelf de opdracht voor gegeven. Kom wij moeten de gelederen sluiten”. Houd vol en blijf op je benen staan. Nee, niet gaan liggen nu. Kom op nou jongen. Toe volhouden, kijk me aan. Néé, laat me niet alleen. Kijk me aan, ik moest het doen. Anders vermoorden ze ons. Dat snap je toch wel?” De woorden blijven in de ziekenhuiskamer hangen.
Zijn vermagerde lichaam rilt en hij voelt het koude zweet overal. Hij klappertandt en zijn gelig witte haar knispert als stro wanneer hij zich terug

in de kussens laat vallen. Zijn magere vingers klauwen zich vast in de deken. Het voelt alsof hij weer helemaal terug in Indonesië is, in de gevechten die hij in zijn jonge jaren in het leger moest leveren. Voor volk en vaderland.

Verbeten stuurt Aleida de auto door de naar kruitdamp stinkende straten. Het lijkt wel oorlog, denkt ze. Geliefde, snuift ze. Dat had hij dan wel eens in daden om mogen zetten. Als haar voet het gaspedaal dieper indrukt, dwalen haar gedachten af naar haar vroegere thuis.

Papa en mama konden bepaald niet goed overweg met elkaar. Vaak was mama ziek en dan moest Aleida voor papa en haar broertje zorgen. Eens toen ze een jaar of vijf was vertrouwde mama haar toe: ‘Het huwelijk is als een kristallen servies. Schitterende glazen op een ranke steel. Je bent er trots op. Prachtige kleuren verschijnen als je ze tegen het licht houdt. Maar zodra het licht verdwenen is, is het een glas zoals alle andere. Dan breekt er eentje en je huilt. Bij het volgende is er slechts een snik en een traan. Als er nog meer sneuvelen dan kan het je niks meer schelen. Soms ben je zo boos dat je er één kapot gooit. Het is net zoals in een huwelijk. Je vader en ik, we zijn het schitteren samen kwijt, het licht tussen ons is verdwenen. De trots van het samenzijn is weg. Ik kan niet meer huilen en soms wil ik alles kapot gooien’. Aleida snapte niets van de moeilijke woorden die mama gebruikte, maar deed haar best zo gehoorzaam en behulpzaam mogelijk te zijn. Aan papa durfde

ze niets te vragen dus vroeg ze op school haar vriendinnetje wat schitteren was. Met sterretjes, licht en kleurtjes in de lucht zei deze.

Haar twee jaar jongere broertje was vaders oogappel. Maar zij kon niets goed doen bij hem. Er werd gezegd dat vader losse handjes had, omdat hij in Indonesië geweest was. Ze wist niet waar dat was en ook niet wat losse handjes waren. Maar het deed wel erg zeer als hij haar sloeg. En de punt van zijn schoen was hard. Ook mama mopperde dagelijks op haar. Al deed ze nog zo haar best om lief te zijn, eigenlijk lukte haar dat geen enkele dag.
Het kwam vaak voor dat papa haar, na het avondeten naar boven sloeg. Moest ze maar niet zo'n vervelend kind zijn, vond mama. Papa schold haar uit en zei dat ze lui, dom en dik was. In bed troostte mama haar dan weer. En bette de plekken met een nat washandje. Mama zei dat ze het verdiende, dat ze papa niet zo kwaad moest maken. Soms kon ze de volgende dag niet naar school vanwege de blauwe plekken. Op een kwade dag nam papa haar broertje - die toen acht was - met zich mee. Hij ging scheiden van mama en haar. Woest liep hij naar zijn slaapkamer om zijn koffer in te pakken. Zijn zoon moest mee. Ze had hem gesmeekt om te blijven, ze zou nog beter haar best doen om lief te zijn. Ze kon immers niet zonder haar broertje. Met hem kon ze nog spelen, lachen en ravotten. Hij vond haar wel lief en zij hem. Nu zou ze ook nog de schuld van mama krijgen, dat papa vertrok.

Wat had ze hem gemist toen ze alleen opgroeide.
Toen ze twintig jaar was belde ze haar broer op. Het gesprek verliep stroef, maar gelukkig, wilde hij haar spreken. Ze had haar geluk niet op gekund. Na tien lange jaren ontmoetten ze elkaar weer. Ze waren van elkaar vervreemd. In hun volwassen gegroeide lichaam stonden ze onwennig tegenover elkaar. Zo kenden ze elkaar helemaal niet. Samen spelen, lachen of huilen was nog slechts een herinnering. Verlegen met elkaar en zichzelf hadden ze ergens koffie gedronken, om daarna als vreemden afscheid te nemen. Het klikte niet. Ze hadden elkaar nooit meer gezien.

Aleida is er nu bijna. Gedachten dwarrelen door haar hoofd. Ooit zei iemand tegen haar: ‘Wie slaat vergeet, wie slaag krijgt vergeet nooit’. Toch heeft ze haar best gedaan om te vergeten. En te vergeven. Iets wat nooit helemaal gelukt is. Eigenlijk heeft ze medelijden met haar vader. Jarenlang noemde ze hem een kwaadwillig domme man. Ach wát ook, die ouwe gek ligt nu op sterven en wil haar zien. Nou, ze zal hem eens de waarheid vertellen. Háár waarheid wel te verstaan. Eens kijken of ze hem de hel in kan slaan, zoals hij vroeger bij haar deed. Met een harde klap gooit ze haar autoportier dicht. Bij de receptie vraagt ze naar de verdieping en het kamernummer. Als ze door de gang loopt, hoort ze een vaag bekende stem:“Mevrouw Buitens, deze kant op alstublieft”.

In stilte knikken de verpleegkundige en Aleida elkaar toe.
“Hij vraagt om uw moeder, wil naar haar toe en heeft het over schittering? Uit de papieren heb ik begrepen dat uw moeder overleden is. Maar u weet vast wel wat hij bedoelt”. Aleida knikt, buigt direct haar hoofd vanwege de blos van deze leugen.
Als ze de ziekenhuiskamer betreedt houdt ze haar adem in en beeft over haar hele lichaam. Behoedzaam gaat ze naast zijn bed zitten. Hij slaapt. Tranen biggelen over haar wangen. Spijt overspoelt haar en haar hand zoekt de zijne. Alle verloren jaren lijken op te lossen in het nu. Ineens schiet haar een tekst van Boeddha te binnen: “Lichamen vergaan tot stof, maar de waarheid van de geest, die het lichaam als ziel bewoont, zal niet vernietigd worden”.
De contouren van zijn oude broze lichaam onder de deken tonen hoe mager hij is. Hardop vraagt ze zich af. Papa, wáár ga jij straks naar toe als je dood bent? Plotseling slaat hij zijn ogen op en zegt met schorre stem: ”Ik ga naar de hel, ik moet branden net zoals die mensen daar”.
Ze schrikt en deinst terug. “Het was zinloos, ik was nog zo jong en ze hebben daar een moordenaar van me gemaakt Aleida. Jouw vader is een … ”. Zijn stem stokt en zijn ogen staren naar het plafond. Dan zakt hij terug in de kussens. Ze blijft bij hem zitten, ook als de minuten uren worden, en de tijd tussen de apneu’s langer en langer wordt. Buiten gloort het ochtendlicht.

Wanneer Ernst Buitens zijn laatste adem uitblaast, streelt ze zijn klamme gezicht.
Zo ontspannen was het nooit. Nog een tijdje blijft ze bij hem zitten, bekijkt hem van heel dichtbij en fluistert: “Papa waarom was je altijd zo onbereikbaar voor mij?”
Dan staat ze op en loopt naar de deur en kijkt nog één keer om.
Een felle schittering flitst door de ziekenhuiskamer.

U heeft vijf korte verhalen uit het boek

“Uit de klei getrokken” gelezen.

Copyright Laura Daggers-de Koning